

Het effect en de toepasbaarheid van een intensieve exposurebehandeling voor ouderen met angst- en dwangstoornissen. Een multiple baseline studie.

Gepubliceerd: 30-09-2024 Laatste bijgewerkt: 27-12-2024

De primaire doelstelling van dit onderzoek is om te beoordelen of een intensieve exposure behandeling voor patiënten van 65-jaar en ouder die in behandeling zijn vanwege een angst- of dwangstoornis, geschikt is voor deze doelgroep en leidt tot een...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Angststoornissen en -symptomen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON57023

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Intensieve exposure behandeling ouderen voor ouderen.

Aandoening

- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

angststoornis, dwangstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: ProPersona (Nijmegen)

Overige ondersteuning: Financiering door Pro Persona

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: angst- en dwangstoornissen, exposure behandeling, intensief, ouderen

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire doelstelling is onderzoeken of de intensieve exposure behandeling van 8 weken leidt tot klachtenafname bij oudere patiënten met angst- en dwangstoornissen, gemeten met de op Geriatric Anxiety Inventory (GAI) en stoornis specifieke vragenlijsten.

Secundaire uitkomstmaten

De secundaire doelstelling is of het tevens leidt tot een verminderen van depressieve klachten en een verbetering van de ervaren kwaliteit van leven. De geschiktheid wordt geoperationaliseerd in het aantal voltooide therapiesessies, de mate van uitval en de tevredenheid over de behandeling.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Als gevolg van vergrijzing is er een steeds grotere groep 65-plussers in de samenleving en van alle psychiatrische diagnoses komen angststoornissen bij deze groep het vaakst voor. Cognitieve gedragstherapie (CGT), met exposure als cruciaal onderdeel hiervan, is al jaren de gouden standaard als voor de behandeling van volwassenen met angst- en dwangstoornissen. Helaas is er binnen de ouderen groep nog weinig systematisch onderzoek gedaan naar het effect van deze behandeling. Bovendien blijkt dat er bij hulpverleners een neiging is om exposure minder snel toe te passen bij deze doelgroep, als gevolg van het fenomeen *ageism* (stereotiepe vooroordelen ten opzichte van anderen of onszelf

op basis van oudere leeftijd). Er is dus dringend behoefte aan meer informatie over het effect en de toepassing van cognitieve gedragstherapie met exposure bij oudere cliënten met angst- en dwangstoornissen. Steeds vaker wordt er in de specialistische GGZ, gebruik gemaakt van intensieve vormen van CGT (bestaande uit meer dan twee afspraken per week), met een nadruk op exposure. Het doel van deze intensieve behandelingen is om het effect van behandeling te kunnen optimaliseren en/of te versnellen. Op basis van ruime klinische ervaringen van het expertisecentrum Overwaal is een geïntensiveerd behandelprotocol ontwikkeld voor ouderen met hardnekkige angst- en dwangstoornissen die naar de gespecialiseerde GGZ worden verwezen. In dit onderzoek wordt het effect van deze acht weken durende intensieve exposurebehandeling op de gerapporteerde angstsymptomen onderzocht. Tevens zal worden gekeken naar de geschiktheid en toepasbaarheid van een dergelijke behandeling bij deze doelgroep.

Doel van het onderzoek

De primaire doelstelling van dit onderzoek is om te beoordelen of een intensieve exposure behandeling voor patiënten van 65-jaar en ouder die in behandeling zijn vanwege een angst- of dwangstoornis, geschikt is voor deze doelgroep en leidt tot een afname van de angstklachten en daarnaast een vermindering van bijkomende depressieve symptomen en een verbeterde kwaliteit van leven.

Onderzoeksopzet

Het betreft een effectiviteitsstudie in de vorm van een gerandomiseerde single case-design met herhaalde metingen (within-subject time-series design). Deelnemers van het onderzoek worden at random toegewezen aan een in duur variërende baseline en met behulp van tweewekelijkse metingen worden in de verschillende fasen voor, tijdens en na de behandeling de klachten gemonitord.

Onderzoeksproduct en/of interventie

Deelnemers krijgen een individuele intensieve exposure behandeling aangeboden door een team van deskundigen, met een intensieve fase van 4 weken met 4 behandelsessies per week en aansluitend een boosterfase van 4 weken met één contact per week. De behandeling vindt plaats binnen de locaties Arnhem en Nijmegen.

Inschatting van belasting en risico

De belasting bestaat uit het invullen van vragenlijsten en de afname van interviews. De vragenlijsten worden twee keer per week afgenomen via telefonisch of beeldbelcontact met een gemiddelde duur van 5-10 minuten gedurende de onderzoeksperiode. Tevens vinden er verspreid over het onderzoek vier metingen plaats met een gemiddelde duur van 60 minuten, deze metingen worden waar het kan gekoppeld aan een behandelcontact. Deelname aan het

onderzoek is vrijwillig en heeft geen gevolgen voor het bestaand behandelaanbod voor de patiënt. Het voordeel voor patiënten bestaat uit mogelijke (versnelde) afname van angst- en dwangsymptomen.

Contactpersonen

Publiek

ProPersona (Nijmegen)

Nijmeegsebaan 61
Nijmegen 6525 DX
NL

Wetenschappelijk

ProPersona (Nijmegen)

Nijmeegsebaan 61
Nijmegen 6525 DX
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Patiënten van 65 jaar en ouder die in behandeling zijn of via hun huisarts zijn aangemeld voor behandeling binnen het ambulante ouderenteam, van een GGZ organisatie in Gelderland (Pro Persona).

Bij hen is met behulp van het Mini International Neuropsychiatric Interview-Simplified (M.I.N.I.-S) één van de volgende angststoornissen vastgesteld: paniekstoornis, met of zonder agorafobie, sociale angststoornis, gegeneraliseerde angststoornis, of een obsessief-compulsieve stoornis als hoofd- of bijkomende diagnose.

Andere inclusiecriteria voor het onderzoek zijn:

- 1) Bereidheid en mogelijkheid tot het volgen van de 8 weken durende intensieve behandeling.
- 2) Voldoende cognitieve vermogens (score op de Montreal Cognitive Assessment (MOCA) van hoger of gelijk aan 18)
- 3) In staat om de Nederlandse taal te lezen en te schrijven
- 4) Informed consent voor het onderzoek na uitgebreide mondelinge en schriftelijke informatie.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Exclusiecriteria zijn: een acute psychotische stoornis, een ernstige stemmingsstoornis, ernstige ontwikkelingsstoornissen en misbruik of afhankelijkheid van verdovende middelen. Gelijktijdig gebruik van antidepressiva en benzodiazepinen (maximale dagelijkse equivalentie van 30 mg oxazepam) is toegestaan. Deelnemers zullen worden geïnstrueerd om de huidige dosis constant te houden en de medicatie op vaste tijden gedurende de onderzoeksperiode in te nemen.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Anders
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Actieve controle groep
Doel:	Behandeling / therapie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 20-11-2024
Aantal proefpersonen: 10
Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO
Datum: 30-09-2024
Soort: Eerste indiening
Toetsingscommissie: CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL85218.091.24